

Iranska Föreningen Mot Avrättningar

گزارش اعدام ها در بهمن ماه ۱۴۰۳

۱. مقدمه

هم زمان با چهل و پنجمین سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی در بهمن ماه، ۶۲ اعدام در ۱۹ استان کشور انجام شده است. این در حالی است که بر اساس گزارش سازمان های حقوق بشری و تحقیقات مستقل که در چهارمین دوره بررسی جهانی حقوق بشر جمهوری اسلامی ایران به سازمان ملل در ژانویه ۲۰۲۵ ارائه شد، بین سالهای ۲۰۱۹ تا ۲۰۲۴ حداقل ۲۳۱۱ نفر اعدام شده اند. این آمار نشان می دهد که اعدام ها نسبت به سال ۲۰۲۲ در حدود ۴۳٪ افزایش داشته است.

این گزارش اذعان می دارد که بخش بزرگ اعدام ها مربوط به جرایم مرتبط با مواد مخدر است. همچنین، قوه قضاییه ایران در موارد مربوط به قتل نفس، اتهامات سیاسی و توهین به مقدسات، به طور گسترده از مجازات اعدام استفاده می کند.

علاوه بر این گزارش ها تأیید می کند که گروه های قومی از جمله کردها، بلوچ ها و عرب ها، به طور نامتناسبی هدف مجازات اعدام، به ویژه در پرونده های مرتبط با مواد مخدر، قرار می گیرند. تحقیقات نشان می دهد که این افراد اغلب با محاکمه های ناعادلانه مواجه هستند، از دسترسی به وکیل مستقل محرومند، و در معرض شکنجه و خشونت برای اخذ اعترافات اجباری قرار می گیرند.

نظام حقوقی تبعیض آمیز ایران، اعدام را به ابزاری برای کنترل استان هایی که بیشترین جمعیت از گروه های قومی ذکر شده را دارند، تبدیل کرده است. بسیاری از اعدام ها در این استان ها، بدون اطلاع عمومی انجام می شوند که، تأیید تعداد واقعی قربانیان را دشوار می سازد.

از سوی دیگر، ایران همچنان به اعدام افرادی می پردازد که در سن زیر ۱۸ سال مرتکب جرم شده اند، در حالی که تعهدات بین المللی این کشور اجرای چنین احکامی را منع می کند.

همچنین، رسانه های دولتی به طور مکرر اعترافات اجباری را پخش کرده و آن ها را به عنوان سندی برای توجیه احکام اعدام ارائه می کنند. این اعترافات اغلب تحت شکنجه و فشار گرفته می شوند و در دادگاه های فاقد استانداردهای دادرسی عادلانه مورد استناد قرار می گیرند.

هدف از این گزارش ارائه ی یک تصویر دقیق و مستند از وضعیت اعدام ها در ایران طی بهمن ماه ۱۴۰۳ است. این گزارش با تکیه بر داده های ثبت شده توسط سازمان های حقوق بشری، اخبار رسمی و تحقیقات مستقل، تلاش دارد تا روند اجرای احکام اعدام، دلایل آن ها، توزیع جغرافیایی و وضعیت قربانیان را بررسی کند. همچنین، این گزارش با تحلیل نابرابری های حقوقی و نقض اصول دادرسی عادلانه، تأثیرات اجتماعی و حقوقی مجازات اعدام را برجسته کرده و ضرورت توجه جامعه بین المللی به این مسئله را یادآوری می کند.

۲. محتوای گزارش

با توجه به هویت و جرایم قربانیان اعدام در بهمن ماه ۱۴۰۳، تعداد اعدام ها در این ماه دستکم به ۶۲ نفر می رسد. این تعداد نسبت به ماه گذشته (دی ماه ۱۴۰۳)، کاهش ۳۱.۸ درصدی را نشان می دهد.

لازم به ذکر است که تنها تعداد محدودی از این اعدام ها توسط رسانه های داخلی ایران یا مسئولان قوه قضائیه تأیید شده اند، در حالی که بخش عمده ای این موارد از طریق تحقیقات سازمان ها و فعالان حقوق بشری مستند و گزارش شده است.

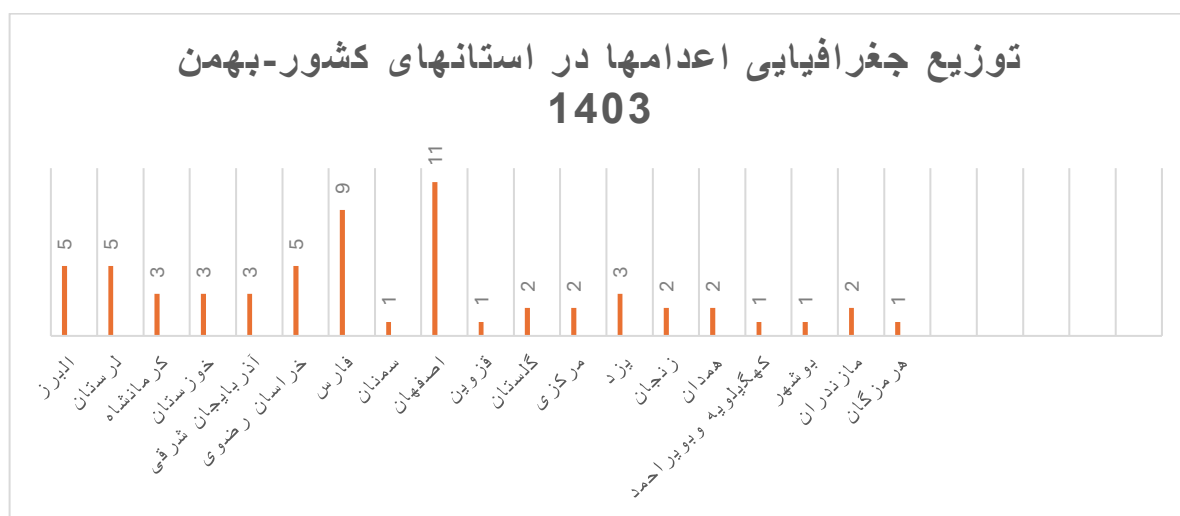
محدودیت های اطلاعاتی، فشارهای سیاسی و اجتماعی بر فعالان و نهادهای حقوق بشری باعث شده است که ارائه ی آمار دقیق و به موقع از قربانیان اعدام با چالش های فراوان همراه باشد. ردیابی صحیح تعداد و هویت اعدام شدگان، خصوصاً در شرایطی که دسترسی به اطلاعات محدود است، می تواند باعث کاهش دقت در گزارش دهی شود.

از سوی دیگر، این وضعیت فشار مضاعفی بر سازمان‌های حقوق بشری وارد می‌کند، زیرا آن‌ها باید با وجود محدودیت‌ها و تهدیدها، آمارهای دقیق و به‌روز را ارائه دهند. در بسیاری از موارد، اطلاعات مربوط به اعدام‌ها با تأخیر، سانسور، یا عدم دقت کافی منتشر می‌شود که مستندسازی این موارد را دشوارتر می‌کند.

با توجه به اطلاعات جمع‌آوری‌شده، در این بخش به توزیع جغرافیایی، جمعیتی، و دلایل اجرای احکام اعدام در بهمن‌ماه ۱۴۰۳ پرداخته خواهد شد.

توزیع جغرافیایی – جمعیتی

اعدام‌ها در ۱۹ استان کشور و در مجموع در ۲۵ زندان در شهرهای مختلف کشور انجام شده است. استان اصفهان با ۱۱ مورد اعدام در زندان دستگرد، بالاترین تعداد اعدام‌ها را داشته است. پس از آن، فارس با مجموع ۹ اعدام در زندان عادل آباد در رتبه‌ی دوم قرار دارد. استانهای خراسان رضوی، البرز و لرستان هر کدام با ۵ مورد اعدام در جایگاه سوم هستند.

اعدام زنان:

در میان ۶۲ نفری که در این ماه اعدام شده‌اند، دست‌کم ۳ زن در زندان‌های مختلف ایران به دار آویخته شده‌اند. هر سه این زنان به اتهام قتل نفس و در چارچوب قانون قصاص اعدام شده‌اند. با این حال، اطلاعات دقیق درباره‌ی جزئیات پرونده‌های آن‌ها محدود است و دسترسی به گزارش‌های رسمی یا شفاف از سوی مقامات قضایی ایران فراهم نشده است.

اعدام اتباع خارجی:

بر اساس اطلاعات موجود، ۴ نفر از اعدام‌شدگان دارای تابعیت افغانستان بوده‌اند. این افراد به اتهام قتل نفس و جرایم مرتبط با مواد مخدر در زندان‌های مختلف ایران اعدام شده‌اند.

میانگین سنی اعدام‌شدگان:

میانگین سنی افراد اعدام‌شده در این ماه بین ۲۶ تا ۴۹ سال بوده است. هرچند، به دلیل محدودیت‌های اطلاعاتی، آمار دقیقی در مورد سن همگی قربانیان در دسترس نیست.

وضعیت تأهل قربانیان:

داده‌های موجود درباره‌ی وضعیت تأهل محدود است. از میان ۶۲ فرد اعدام‌شده، اطلاعات مربوط به وضعیت تأهل و تعداد فرزندان تنها برای ۱۱ نفر گزارش شده است. بر اساس اطلاعات ثبت شده، تعداد فرزندان که یکی از والدین آنان اعدام شده است ۱۶ نفر می‌باشد.

۳. دلایل اعدام ها

داده ها نشان می دهد که اعدام ها به چهار دلیل متفاوت در بهمن ماه ۱۴۰۳ اجرا گردیده است که عبارتند از: جرائم مربوط به مواد مخدر، قتل، تجاوز به عنف و سرقت مسلحانه.

داده ها نشان می دهد که در حدود ۳۰ نفر در ارتباط با جرائم مربوط به مواد مخدر اعدام شده اند، که همچنان بیشترین تعداد قربانیان اعدام در ایران را تشکیل می دهند؛ به طوری که نزدیک به ۴۸,۳٪ از کل اعدام های دی ماه را شامل شده است. این آمار نشان دهنده ی استمرار استفاده از مجازات اعدام برای جرایم مرتبط با مواد مخدر در ایران است. با وجود توصیه های بین المللی برای کاهش یا حذف مجازات اعدام در این نوع جرایم، ایران همچنان به اجرای این احکام ادامه می دهد.

تعداد کسانی که به دلیل قتل نفس اعدام شده اند، در این ماه ۲۸ نفر بوده است، که این تعداد حدود ۵۰,۱٪ از کل اعدام های دی ماه را تشکیل می دهند. میزان این اعدام ها به طور قابل توجهی در ماه های اخیر، نسبت به سال های پیش افزایش یافته است. این موضوع ممکن است به دلیل سیاست های سختگیرانه تر قضایی یا افزایش نرخ جرایم خشونت آمیز باشد. همچنین فردی به اسم سعید جوکار در تاریخ ۲۸ بهمن در زندان عادل آباد فارس اعدام شده است که دلیل اعدام او هنوز مشخص نشده است و اطلاعات بیشتری در این خصوص در دسترس نیست.

۴. تایید احکام صادر شده ی اعدام: تایید حکم اعدام شریفه محمدی

در مورد تعداد تایید احکام اعدام صادر شده در بهمن ماه ۱۴۰۳، اطلاعات دقیقی در دسترس نیست. این کمبود اطلاعات ممکن است به دلیل عدم شفافیت سیستم قضایی ایران و محدودیت های دسترسی به داده های قضایی باشد.

یکی از موارد برجسته در بهمن ماه ۱۴۰۳، صدور مجدد حکم اعدام برای شریفه محمدی است. شریفه محمدی، فعال کارگری و عضو پیشین کمیته هماهنگی برای ایجاد تشکلهای کارگری، در تاریخ ۱۴

آذر ۱۴۰۲ در منزل شخصی خود توسط نیروهای امنیتی بازداشت شد. پس از بازداشت، وی به زندان لاکان رشت منتقل گردید. در تیرماه ۱۴۰۳، شعبه اول دادگاه انقلاب رشت به ریاست قاضی احمد درویش گفتار، وی را به اتهام «بعی از طریق عضویت در یکی از گروه های اپوزیسیون» به اعدام محکوم کرد. این حکم در مهرماه همان سال توسط دیوان عالی کشور نقض و پرونده برای رسیدگی مجدد به شعبه دوم دادگاه انقلاب رشت ارجاع شد. در بهمن ماه ۱۴۰۳، شعبه دوم دادگاه انقلاب رشت به ریاست قاضی محمدعلی درویش گفتار، پسر قاضی قبلی، مجدداً حکم اعدام را برای شریفه محمدی صادر کرد.

این در حالی است که پدر و پسر درویش گفتار سابقه طولانی در نقض حقوق بشر و اجرای احکام اعدام علیه زندانیان سیاسی دارند. این قضات به دلیل اعمال خشونت آمیز و فشارهای روانی بر زندانیان در استان گیلان شناخته شده هستند. از سوی دیگر، چنین عملی نشان دهنده ی نقض اصل بی طرفی قضایی است، زیرا حضور پدر و پسر درویش گفتار در مراحل مختلف پرونده های زندانیان سیاسی، نشان از تأثیرگذاری مستقیم روابط خانوادگی آن ها بر روند دادرسی دارد.

۵. نتیجه گیری

اعدام های انجام شده در بهمن ماه ۱۴۰۳، همزمان با چهل و پنجمین سالگرد انقلاب اسلامی، نشان دهنده ی تداوم استفاده ی گسترده از مجازات اعدام در ایران است. با توجه به داده های موجود، در این ماه حداقل ۶۲ نفر در ۱۹ استان کشور اعدام شدند، که اکثریت آن ها مربوط به جرایم مرتبط با مواد مخدر و قتل بودند. این امر نشان می دهد که جمهوری اسلامی همچنان از اعدام به عنوان یک ابزار سرکوب و کنترل اجتماعی استفاده می کند.

یافته‌های این گزارش تأکید دارند که گروه‌های قومی، به‌ویژه کردها، بلوچ‌ها و عرب‌ها، به‌طور نامتناسبی هدف احکام اعدام قرار می‌گیرند، به‌ویژه در پرونده‌های مربوط به مواد مخدر. این امر، در کنار فقدان دادرسی عادلانه و گزارش‌های متعدد درباره‌ی شکنجه و اعترافات اجباری، نشانگر یک سیاست سیستماتیک تبعیض‌آمیز است که منجر به افزایش تعداد قربانیان در این گروه‌های اجتماعی شده است.

اعدام زندانیان زیر ۱۸ سال همچنان ادامه دارد، در حالی که این اقدام نقض آشکار تعهدات بین‌المللی ایران در زمینه‌ی حقوق بشر است. علاوه بر این، پخش اعترافات اجباری از رسانه‌های دولتی و نبود شفافیت در روند قضایی، نقش مؤثری در توجیه و مشروعیت‌بخشی به این احکام ایفا می‌کند.

یکی از موارد مهم این ماه، تأیید مجدد حکم اعدام شریفه محمدی، فعال کارگری، بود که در یک روند قضایی مغایر با اصول بی‌طرفی و عدالت، توسط قاضیانی که سابقه‌ی نقض حقوق بشر دارند، محکوم شد. این پرونده نمونه‌ی بارزی از استفاده‌ی قوه‌ی قضاییه برای سرکوب مخالفان سیاسی است.

با توجه به افزایش ۴۳ درصدی اعدام‌ها نسبت به سال ۲۰۲۲، ادامه‌ی این روند نگران‌کننده است. جامعه‌ی بین‌المللی، سازمان‌های حقوق بشری و نهادهای مدافع حقوق بشر باید به این روند واکنش نشان داده و برای جلوگیری از نقض گسترده‌ی حقوق انسانی در ایران، اقدامات جدی‌تری انجام دهند. پایان دادن به استفاده‌ی ابزاری از مجازات اعدام و تضمین یک دادرسی عادلانه، گام‌هایی اساسی برای حفظ کرامت انسانی و جلوگیری از نقض حقوق بشر در ایران است.